

1117 – 17. november

Men nå er vi frigjort fra loven, siden vi er døde fra det som holdt oss fanget. Rom 7: 6.

Her taler apostelen om loven som et fengsel, hvor vi blir holdt som fanger. Lovens bud og dommer var stålgitte, dører og låser som holdt oss innesperret til døden.

Først bør vi ha klart for oss at loven dømmet oss til døden allerede for den synden som ligger i vår natur. Vi har jo synden og døden i arv fra Adam. Og loven sier: «Forbannet er hver den som ikke fullkomment oppfyller alt som er skrevet i lovens bok, slik at han gjør det».

Vi er altså allerede dømt, om vi så aldri mer synder. Men om vi ikke tror dette, men nå på alle måter forsøker å forbedre oss og minske vår skyld, for å oppnå nåde hos Gud, –. Så er tross alt hele vår natur så full av ondskap og forderv at vi hele tiden synder på ny og øker vår skyld. Og dermed rammes samvittigheten stadig på ny, og sperres inne av loven. Vi blir sittende bak lovens jerngitter og lås. Hvor vi så vender oss blir vi alltid holdt fanget.

Et slikt fengsel er loven. Det samme sier apostelen også i Gal 3: 23: «Før troen kom, ble vi holdt i varetekt under loven, innestengt inntil den tro som skulle komme, ble åpenbart».

Men i dette bildet av loven som et fengsel, ligger ikke bare det at vi er fanger som etter lovens dom er dømt til døden. Det taler også til oss om hva slags kristendom loven er i stand til å skape. Luther sier: «Lovens embete er å holde oss i forvaring som i et fengsel. Dette er et svært treffende bilde, som viser hva loven utretter, og hva det er for slags kristendom den virker i menneskene.

Ingen tyv, morder eller røver som er tatt til fange, elsker lenkene sine og det dystre fengslet der han sitter innestengt. Hvis han kunne, ville han tvert imot ha revet ned fengslet med sine stålgitte, ja, legge det i aske.

I fengslet gjør han nok ikke noe galt. Men det er ikke på grunn av noen god vilje, eller av kjærlighet til rettferdigheten. Men ganske enkelt fordi fengslet hindrer ham fra å gjøre det.

Og mens han sitter i fengslet, avskyr og hater han så visst ennå ikke synden og sin forbryterbane (tvert imot sørger han hjertelig over at han ikke er fri og kan fortsette å stjele). Men fengslet hater han. Og hvis han fikk anledning til å slippe ut, ville han fortsette å stjele som før.

Både i menneskelig og åndelig forstand sperrer loven menneskene inne, innenfor visse grenser. Dette er lovens oppgave. Og slik er dens rettferdighet; den tvinger oss til en utvortes kristendom, ved at den truer dem som bryter loven, med straff og plager. Så er vi riktignok lydige mot loven. Men bare av frykt for straff. Og det skjer uvillig og med stor misnøye.

Men hva er vel det for slags kristendom, når den lar være å gjøre det som er galt, bare av frykt for straff? Denne gjerningsrettferdigheten betyr derfor dypest sett bare at vi elsker synden og hater rettferdigheten. Vi avskyr Gud og hans lov, og tilber og opphøyer den største ondskap.

For med samme hjertelighet som tyven elsker fengslet og hater tyvetoktene, med samme hjertelighet er vi lydige mot loven, gjør det den krever, og lar være det den forbyr, – så lenge vi er fanget av den». Så langt Luther.

Slik er vår kristendom under loven. Ganske annerledes blir det i hjertet hos en sjel som gjennom et slikt fengselsopphold er utmattet, fordømt og oppgitt, og så med én gang får alt som gave. Når alt han hadde strevet med under loven, og søkt etter hos seg selv, blir overrakt ham av en annen – som gave.

Nå får han se Gud i et helt nytt lys, som en god Far, som bare venter på å få gjøre oss godt. Og derfor, med dette som mål, også har utmattet oss på denne måten under loven.

Nå får han se at all lovens straff og dom først og fremst har som mål å utmatte og bryte oss ned, for at vi skal gi opp det fruktesløse strevet for å bli godtatt av Gud gjennom vår egen rettferdighet. Får se at Gud vil gi alt, både rettferdighet og helliggjørelse, som en ufortjent gave, –.

Når en utmattet sjel fatter dette, og nå i Åndens lys ser han er totalt fridd ut fra loven, tror og ser Guds store kjærlighet i Kristus, –. Da får han et fullstendig nytt hjerte både overfor Gud og loven.

Da forvandles hatet til kjærlighet. Da kan han tjene Gud med inderlig lyst og trang. Nå sier han av hjertet: «Hans bud er ikke tunge å bære», «jeg har lyst til Guds lov etter mitt indre menneske».

Nå er fengslet forvandlet til et palass. Det er dette som skjer når vi blir satt fri fra loven: Nå elsker vi Herrens bud og hans veier, så hvert feilsteg smerter oss. Og om noen nå ville forandre på, eller forsøke å bortforklare, de hellige budene, ville det tynge oss smertelig.

Dette virker Ånden når sjelen blir frigjort fra lovens krav og dommer, og får visshet om en evig nåde.